

Izhaja vsak torek in soboto ob 10. uri predpoldne. Akopade na ta dnova praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četrtletno 2-50 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Lehan na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. L. Lukežič).

On — hvaležni sinko.

Državnozbornske volitve se bližajo hitrimi koraki in naravno je, da vzbujajo marsikoga k urnejšemu delovanju nego je bil sicer varen. Delavnost se njemu ne more odrehati, kajti povsod se vidijo strahovite posledice njegovega nesrečnega »dela«. Vendar ne dá se taji, da tudi On je podvojil svojo delavnost, odkar so razpisane državnozbornske volitve, in da v svojih zmešanih, nasprotujočih si duševnih proizvodih se spominja posebno rad »svojega očeta« na način, ki je lasten le skrbno vzgojenemu sinu, ki se trudi poplačati dobrote, katere je prejel od »svojega očeta«.

Na dr. Gregorčiču ni bilo najti dobre dlake; a nakrat je On iztuhlal, da dr. Gregorčič je nekak stvaritelj in gospodar sedanjega narodno-gospodarskega položaja v deželi; to pa le radi tega trdi, da bi mogel »svojemu očetu« poribati pod nos, da on je kriv krivic, ki se v deželi v resnici godé, ali katere se hvaležni sinček sproti, kakor zahtevajo stavci, izmišljuje in pomnožuje iz plemenitega namena, da bi »svojega očeta« pred svetom očrnil in osramotil.

Dr. Gregorčič ne zanika svojega sodelovanja pri ureditvi deželnih financ, na katere sedaj deželni zbor in odbor s ponosom kaže, vendar pa ne prisvaja sebi vseh dotičnih zaslug, marveč jih prijateljski in brez zavisti deli s svojimi tovariši v zboru in odboru. Ponosen je tudi on na finančne uspehe v deželi, ki so se posrečili sedanjemu zboru in odboru v meri, katere niti sami niso pričakovali. Brez strahu, da bi mu mogel kdo ugovarjati, trdi dr. Gregorčič, da v nobeni dobi se ni storilo za gospodarstvo in kmetijstvo toliko, kakor v sedanjih dobi.

A z žalostjo mora priznati in znova javno pribiti, da On, hvaležni sinko, ki toči krokodilove solze in se norčuje z resnico, je z vsemi štirimi deloval proti zboljšanju deželnih in občinskih financ, in sicer iz strankarskih in osebnih razlogov. Ko je govor o narodnem gospodarstvu na Goriškem, naj se skrijejo, kakor miši v luknje vsi tisti, ki so delovali potem tiska in govora za kapitalista in bankirja na škodo ubogega davkoplačevalca, katere-

remu se zdaj dobričajo, katerega bi radi premotili. Oškodovali so deželo in občine pri užitnini za visoke zneske; in zdaj se drznejo v svoji nesramnosti povzdigovati celo proti rešiteljem dežele. Take bloje je zmožna le naprednjaška brezstidnost.

Hvaležni sinko očita »svojemu očetu«, da je Pajerjev hlapec. Ni nam treba ponavljati, da je to očitanje povsem iz trte zvito; a tega nočemo zamolčati, da se je ta, oziroma njegova stranka veliko prizadevala, da bi ga Pajer vzel za hlapca, česar ta ni hotel storiti, dobro računajoč, da ako On s »svojim očetom« tako postopa, kakor je sploh znano, kako bo še le s svojim gospodarjem. Dr. Graziadio, prvi kriminalist v deželi, je bil posredovalec ter ni opustil nobene prilike, da ne bi bil silil na sodelovanje italijanskih zastopnikov s slovensko napredno stranko. Vse zastoj. Oni, ki so se silili in so bili pripravljani k žrtvam, niso bili sprejeti, ker Italijani jim niso upali in ker se jim je zdela družba nekoliko čudna. Dr. Gregorčič se ni nikomur usiljeval in se ni z nikomur vezal, pa je dobro izhajal s Pajerjem in z Italijani, ker so mu zupali in so ga spoštovali kot moža, o katerem se vé, kaj je v njem. Oni, ki so iskali zveze in so bili zavrnjeni, se hudujejo ter očitajo dr. Gregorčiču, da je tak, kakoršni so hoteli oni biti.

Ali se on ne spominja, kakšna dogovorjenja med Italijani in slovensko napredno stranko so se vršila v početku sedanje dobe radi odborništva? Ali On ne vé, kako je odposlanec slovenske napredne stranke pred ožjo volitvijo za državni zbor šel v Italijanski liberalni tabor, da bi se tam »informiral«, kakor je sam priznal, kako reči stoje? Ali On ne vé, zakaj so Italijani glasovali za potrditev druge izvolitve dr. Treota, dasi je bila še bolj nepostavna kot prva? Ali On ne vé, za kakšne pogoje je bila pripravljena slov. napredna stranka pri tej priliki? Ali je On pozabil, kako so naprednjaki razglašali in dunajskih listih pred zadnjimi volitvami, da bodo složno postopali z Italijani v deželnem zboru? Ali je On pozabil, kako je dr. Tuma v javni seji ponujal roko italijanski stranki na podlagi svobodomiselnih načel?

Stranka, ki je toliko storila, da bi se vdinjala pri Lahih, ki je bila sramotno odgnana s svojo prošnjo, ker jej niso upali in niso imeli nikakih želj po njeni družbi, se zadira v dr. Gregorčiča, ker uživa splošno spoštovanje pri Slovencih in Lahih in je s svojim zmernim, previdnim postopanjem dosegel, kar je bilo mogoče doseči.

Da zna dr. Gregorčič tudi odločno nastopiti, kadar potreba nanese, lahko potrdijo njegovi tovariši, ki morajo pričati, da so se več ko enkrat razpravljali in sklepali skrajni koraki v klubu, ki so pa postali potem nepotrebni, ker so se dotične zadeve po njegovem posredovanju poravnale.

Takih mož potrebujemo; ne pa kričavev, ki samo razdirajo, kar drugi zidajo, in prepir sejejo, kamor pridejo.

Kdo je delal?

Lažnjiva cunja ki sliši na ime »Soča« in nje umazani sinček »Primorec« stegujeta že zopet svoja umazana jezika in sikata proti »Sloginemu« kandidatu za tolminsko glavarstvo in kanalski okraj, češ da ima vsak dan 25 prostih ur, katerih ne vé kako porabiti, z očitnim namenom, da bi ga smešila in delala zaničljivega pred javnostjo. Ali pokazalo se je tudi v tem slučaju, da hudobija imenovanih cunj je večja nego njih pamet.

Ali mislita ta dva lažnika in obrekovalca, da poslaniški posli se dajo opravljati zunaj časa, ali istodobno z zasebnimi posli poslanca? Kar je omejeno, vrši se v mejah časa, nad časom je le večnost. Po tem takem potrebuje tudi poslanec časa za svoja poslaniška dela, iz česar sledi, da v tem pogledu je tisti poslanec boljši, ki ima več prostega časa na razpolago za svoje volivce. Zato pa je dr. Gregorčič s tega stališča najboljši poslanec, ako je res, kar trdita umazanca, da ima vsak dan 25 ur prostega časa za svoje volivce.

Da v resnici tak poslanec, ki je prost drugih poslov, najlože deluje za volivce, nam pričuje vsakdanja skušnja, katere dokazuje tudi nasprotno, da poslanec, ki je siljen skrbeti in izrabljati čas do slednje minute za svoje zasebne

posle, ne more zastopati koristi svojih volivcev.

O priliki, ko je goriškim Slovencem pretela nevarnost, da dobijo po novem volivnem redu samo dva državna poslanca; ko je bilo ministerstvo že naročilo namestništvu v Trstu, naj sestavi volivne okraje v tem zmislu; ko je bilo namestništvo že sestavilo in odposlalo poročilo in predlog z vsebino, da Kras in Gore naj volijo skupaj enega poslanca ter goriška okolica za se enega; pripomoglo je »25 ur prostega časa na dan«, da je dr. Gregorčič izposloval premembo ter dosegel tretji mandat za Slovence. Ker je imel 25 ur — po Slogini štetvi — prostega časa na dan, bilo mu je mogoče, da je hitel v Trst in na Dunaj po delavnem času, ko ni zboroval državni zbor, ter stavil namestništvu in ministerstvu pred oči, kakšna krivica bi se godila goriškim Slovencem, ako bi obveljal prvotni vladni namen. »Slogin« odbor in načelo »Slovanske zveze« so pričla teh korakov, brez katerih ne bi imeli Slovenci na Goriškem tretjega mandata. Umazana lista očitata dr. Gregorčiču »25 ur prostega časa«, prav tisto, kar je omogočilo, da je dosegel goriškim Slovencem tako lep in trajen uspeh.

Bivšemu poslancu napredne stranke umazanca ne očitata 25 ur prostega časa; molčita pa tudi o tem, da njegovó delo je bilo povsem negativno, kar je popolnoma naravno, kajti doma kmetijo obdelovati, gostilno voditi, županovati, raznim odborom in svetom predsedovati ali prisostvovati, pa ob enem na Dunaju poslančevati, je reč nemogoča.

In vse to ni napredno stranko nič zmodrilo, katere zopet vsiljuje na Tolminskem kandidata, ki bo moral ali sebe in svoje posle zanemarjati, za katere potrebuje 26 ur na dan, ako bo voljen, ali pa posnemati v poslaniških poslih svojega prednika, ki ga je imel ves čas njegovega trudapolnega delovanja pred očmi, od katerega se je lahko naučil, kako ne gre poslančevati.

Ako umazana lista očitata dr. Gregorčiču brezdelavnost v javnem življenju in za narodove koristi, delata mu krivico, katero s prsti otipa lahko vsakdo, ki pozna od blizu napredek goriških

LISTEK.

Metež.

Povest grofa Leva Tolstoja.
(Dalje.)

V.

Krog polnoči, menim, sta že prijezdila k nam stavec in Vasilij ter prignala konje, ki so se bili odtrgali. Našla sta jih, vjela in nas dotekla; a na kak način sta izvršila to v temnem, slepem metežu, sredi gole stepe, mi ostane za vedno nepojmljivo. Stavec je mahal z lakti in nogami semintja in jezdit v diru na močnejšem konju. Druga dva sta bila privezana h komatu: v metežu se ne smejo puščati konji kar tako. Ko je prišel vstric z nami je začel zmerjati znova mojega voznika.

— Viš, črt krivogledi, ravno...

— Ej, ded Mitrič! je zaklical pripovedovalec iz drugih sanj: Živ?... Pridi sem k nam! A stavec ni odgovoril, marveč psoval je dalje. Ko se mu je zdelo zadosti, se je približal drugim sanem.

— Si vse polovil? so mu zaklicali od tam.

— Zakaj pa bi jih ne?

In njegova srednjevelika postava na risu se je pripognila na konjev hrbet, skočila v sneg, stekla ne da bi se postavila za sanmi in smuknila vanje, na vrhu pa so mu visele noge ven čez ograjo. Visoki Vasilij se je približal molče kakor prej sprednjim sanem k Ignaški.

— Viš, to je psovalec... gospod očka! je spregovoril moj voznik.

Nato smo se vozili dolgo po beli puštnji, ne da bi se postavili, v hladnem, pozornem, migljajočem svitu meteža. Odpred oči — tista nerodna kapa in hrbet, oba zasnežena, se gugata pred menoj, tista srednjevisoka kamba in pod njo med nategnjenim remenjem uzde — vse v enaki oddaljenosti, maje se glava močnejšega konja s črno grivo, ki jo zanaša veter venomer v eno stran. Izza hrbta se je videl tudi rjavec na desni s kratko podvezanim repom in prečka vdarjajca poredkoma ob lesene sani.

Pogledaš nizdol — te vedno razgrivajo plaznice vsipajoči se sneg, veter pa ga dviga kljubovalno in zanaša vse v eno stran. Spreddaj, v določeni oddaljenosti, smučejo sprednje trojke, na desni, na levi — vse se belí, mrgoli! Zaman išče oko novega predmeta: ni vrstnega kamena, ni senene kopice, ni ograje — nič se ne vidi, povsod vse belo in nepremično: zdaj se kaže obzorje neizmerno daleč, zdaj spet stisnjeno na dva koraka od vsake strani. Sedaj vzraste hipoma bela, visoka stena na desni in beži s sanmi dalje, zdaj se zopet na mig izgubi in vzraste spreddaj, da beži spet dalje in dalje in spet izgine. Ako pogledaš navzgor, se ti pokaže prvi hip svetloba — skozi meglo, zdi se ti, da vidiš zvezdice; a zvezdice izginjajo izpred oči vse više in više in konečno vidiš le še sneg, ki ti pada mimo oči na lice in plašni ovratnik. Nebo je povsod enako svetlo, enako belo, brezbarvno, enolično in vedno migotajoče. Veter se vedno izpreminja: sedaj brije nasproti in ti polni oči s snegom; zdaj ti povzdiguje od

strani plašni ovratnik na glavo in te treplje z njim šaljivo po licu, sedaj zopet sili odzadaj skozi kakoršnosibodi luknjico. Neprestano se čuje la zamolklo topotanje konjskih kopit, drsanje plaznic po snegu in ko jo režemo skozi debel sneg, zamirajoče žvenkljanje zvončkov. Le včasih, ko drsimo proti vetru po zamrzli celini, nam vdarja jasno na uho energično žvižganje Ignacijev in prelivajoči se zvončkov glas, odmevajoč v žvenketajoči kvinti, in ti glasovi prekršijo za hip, za dva tolažilno dolgočasni značaj puščave in donijo potem zopet enakomerno, ponavljajoč z neznosno resničnostjo ravno tisti motiv, ki si ga z nevoljo predstavljam v domišljiji. V eno nogo me je začelo zebeti in ko sem se obračal, da bi se bolje pokrtil, mi je zlezel sneg, ki se je bil nalezal na ovratnik in kapo, za vrat ter me prisilil, da sem se stresel, a meni je bilo vobče še toplo v gorkem kozuhu in dremota me je premagala.

(Dalje pride.)

Slovencev v gospodarskem, narodnem in kulturnem oziru, za kateri napredek si je pridobil dr. Gregorčič v zadnjih 25 letih najlepših zaslug. Naprednjaki sami, ki stvarno sodijo, mu ne odrekajo dela in zaslug, marveč mu jih odkrito priznavajo. Le lažnjivi cunji ne nehata blatiti moža, kateremu njihov lastnik ni vreden odvezati jermenov na čevljih.

Nekaj imata umazanca pa vendar prav, da namreč dr. Gregorčič premalo ali nič ne dela za s e. To mu je očital že pred leti tudi dr. Tuma, kateri je dodal, da radi tega mora pasti. Mi pa pravimo, da dr. Gregorčič ne sme pasti, kajti takih mož potrebujemo, ki iz ljubezni do naroda prej sebe pozabijo, ko svojo dolžnost in blaginjo naroda.

Ako bi dr. Gregorčič ne bil ničesar vstvaril ko „Šolski Dom“, kateremu je prirastel „Mali Dom“, bilo bi razloga dovolj, da so mu goriški Slovenci na veke hvaležni. Inorodci nas zavidajo za moža, katerega lažnjivi cunji sramotita in ponižujeta pred domačini. Kam smo prišli? Kako naj sodi svet o takih naših rojakih?

Tolminsko glavarstvo in kanalski okraj sta poklicana, da izkažeta v imenu vseh zavednih in rodoljubnih Slovencev na Goriškem zaupanje in čast možu, ki jo s svojim nesebičnim in neutrudnim, tihim pa uspešnim delovanjem zasluži v polni meri. Osebna strast zaslepljenca, ki preganja moža, ker je na poti njegovi dobičkariji, in slabo poučenih ljudij, ki menijo, da je nečastno sprejeti dobro iz rok duhovnikov, naj ne moti nikogar, ki se šteje med zavedne in neodvisne Slovence.

Volilni boj.

Ali pojdemo volit?

To se zna, da. In volili bomo v teh zmedenih časih za katoliško stranko. Pa tudi druge bomo pregovarjali za to ter jim izpodbijale razne varljive ngovore in izgovore proti dobrim volitvam. Menim pa, naj bi se to tudi v javnosti storilo.

1. Naveličal sem se se teh volitev; vedno le volim in volim! Seveda ni prav prijetno; ali kaj se hoče; če mnogi izostanejo pri volitvah zato volitve se ne ponehajo. Saj je treba v človeškem življenju sploh večkrat ugrizniti v „kisló jabolko“, naj bo pa še to. Pametni vzprejme, to, čemur se ni ogniti, kristjan pa stori to zaradi Boga in si vé napraviti „čednost iz sile.“

2. Moj glas ne bo odločil; saj opravijo tudi brez mene.

Tako pravi marsikateri in ostane doma. Kdor pa tako govori, kaže, da se ne zaveda svojih dolžnosti in to ni lepo za kristjana. Vprašam pa tudi: Ali pa veš, da res tvojega glasu ne bo treba? Za naprej se tega ne more reči, in v mnogih slučajih je odločil en sam glas. Ako bi bila imela katoliško-narodna stranka en glas več, pa bi ne sedel liberalci v zbornici. — Ali ni tudi nekoliko častiljubje češ: če me hočejo imeti, kličejo naj me, vabijo in povzdigujejo? Za dobro stvar delati je treba brez povzdigovanja. Sicer pa, saj Te vabijo z agitiranjem in prigovarjanjem o javnosti, na shodih in zasebno. — Neki bogati Anglež je bival na letovišču v Abiadisu na Tirolskem. Bil je tam prav zadovoljen. Kar mahoma izgine — v Londonu so bile volitve. Napravil je pot okoli 300 milj, ostal je v Londonu par ur, oddal svoj glas in se vrnil nazaj na Tirolsko. Klobuk z glave pred tako značajnostjo in stanovitnostjo! Tudi letos smo videli na pr. na Nemškem, da so šli starčki v visoki starosti vendar še volit in pomagat katoličanom do zmage. Take šole nam je treba!

3. Pri vednih volitvah se izgubi čas in zapravi denar.

Če tudi; pa tu gre za to, da se izpolni dolžnost in božjo voljo; in tedaj nisi oproščen zaradi izgube časa in denarja in je tudi za to porabljen

čas in potrebno izdani denar dobro obrnjen.

Kaj pa storijo in žrtvujejo nasprotniki? Ne bojé se žrtvovati časa in denarja, ampak če skušajo vkupiti ugodni uspeh, kar je sicer zabranjeno.

Poslanec Auspic je bil poslal županu v Strasnicu 2000 fl. za „šolske potrebe;“ ali župan mu jih je vrnil.

4. Premalo poznam moža, kojemu naj dam svoj glas; saj ne vém, ali bo na zadnje prav.

Tega se ne more zahtevati, da bi vsakdo poznal kandidate t. j. ponudnike za poslanski sedež. Ali zato pa so po mestih katol. narodni volilni odbori t. j. združili se več odločnih mož skupaj, ki imajo ime in so na glasu kot dobri katoličani in razumni možje. Ti se skrbno posvetujejo, kateri možje bi bili sposobni za poslance in jih potem nasvetujejo. Takim se lahko da glas z dobro vestjo. Tedaj ta težkoča odpade. Torej nobene voliti, kdor ni voljen na podlagi katoliškega programa in priporočen od katoliškega volil. odbora.

5. Če hočeš voliti po svojem prepričanju, si nakloniš sovrašto, zasmehujejo te, in se pozneje maščujejo nad teboj, in posebno te to težko zadene, če si trgovec ali obrtnik.

Tudi ta ugovor ne velja, in posebno zdaj ne, ko je volitev pismena in tajna. Saj nisi dolžan, vsakemu na nos obesiti, koga boš volil. Volilni listek se odda zaprt. In trdi pozneje po volitvah te ne sme nihče nadlegovati, ko bi prav izvedel, kako si volil, ker je to kaznjivo po novem zakonu. — In naposled: če bi tudi imel trpeti radi izpolnjevanja svojih dolžnosti, moraš to vsprejeti, če hočeš ostati značajan mož in še veljati pred Bogom kot katoličan. Saj moramo biti pripravljeni kot kristjani „trpeti preganjanje zaradi pravice,“ t. j. zaradi izpolnjevanja dolžnosti in za dobro stvar; ravnati se moramo po pravilu. „Boga se boj ne boj se nikogar.“ — Ko bi ljudem dopadel, bi ne bil božji služabnik. — Ne bojte se teh, ki umorijo telo, ampak bojte se tega, ki more pahniti telo in dušo v pekel.“ — Če se ne ravnamo po teh načelih, pa nismo dobri kristjani, in tudi svetnjaki nas bodo zaničevali kot neznačajnike, kot plahune vetrnjake.

Knez Bismark je prišel k neki grofici, hotel je pogovoriti, naj ona pripravi soproga do tega, da bo glasoval pri neki razpravi v drž. zboru. kakor bi bil knez rad imel. Grofica pa odgovori: Gospod knez, treba je ravnati po svojem prepričanju, sicer je človek plahun (figa mož).

Na Irskem so hoteli spraviti v zbornico O Conela da bi se ta boril za ljudske pravice. Bil pa je katoliški najemnik zaradi dolgov v ječi lustrskega gospoda. Par dni pred volitvijo se odpre ječa, zakupnika izpustijo in mu odpuste dolg, ali s pogojem, da ne bo volil O Conela. Nesrečni mož je mislil na ženo in otroke in je omahoval, s teškim srcem je stopal k volitvi; ni vedel ali naj poslušá vest, ali naj gleda na lastno korist. Tu pa mu pride nasproti žena, in ko zapazi njegovo omahovanje, zakliče mu: „Kako nesrečnik!“ Ti hočeš zatajiti prostost Irske in svojo vero? — Ta beseda je izdala. volil je O Conela, na to je šel spet v ječo k svojemu gospodu. Čast vrlému možu, dvojno čast pa plemeniti ženi!

Na Poznanjskem so bili odpustili pred nekimi leti več trvornških delavcev, ker so bili volili katoliško po svoji vesti. Tak delavec je vreden vse časti, sramota pa takemu judovskemu tvorničarju! Tako moško postopanje delavcev bo pripomoglo njim samim iz sužnosti, kjer so v nji.

„Soča“ na delu.

„Soča“ je jemala čast skoz zadnjih sedem let brezštevilnim osebam. Napolnili bi lahko par števil „Gorice“, ko bi hoteli navesti le imena uglednih rodoljubov posvetnega in duhovskega stanu, katere je „Soča“ napadala z lažmi in in-

famnim obrekovanjem. Ko bi jo bil tožil le stoti del krvavo žaljenih oseb, bi bil ta barabski list že davno končal svoje grešno življenje. „Soča“ je blatila žive, prizanašala ni niti mrtvim. Oklala in ogrižla je vsakega, ki je bil na poti razdorni politiki in žepu njenega lastnika in glavnega urednika. Ni torej čuda, da blati in obrekuje ta list zdaj tik pred volitvami na posebno gnusen način tudi dr. Antona Gregorčiča. Saj je napadal tudi našega prevzvišenega knezonadškofa. Imenoval ga je „apostola razkola“, šun-tal je proti njemu z lažjo, da je dovolil laške pridige v slovenski občini! Še več! Ta brezbožni list za častikrajo je infamno obrekoval tudi našega pesnika Simona Gregorčiča očitajoč mu celo po njegovi smrti trdosrčnost in oderaštvo!

Nihče torej naj se ne čudi, da napada in obrekuje „Soča“ zdaj tik pred volitvami dr. A. Gregorčiča, da ga imenuje lenuha, sebičneža, izdajalca itd., čeravno je Gregorčič žrtvoval dozdej vse svoje moči le delu za narod, čeravno je daroval dozdej le v šolske svrhe gotovo nad 20 tisoč kron, dasiravno je dosegel za svoje volilce, kar je v sedanjih razmerah sploh bilo mogoče doseči!

Kdor pozna izprience okoli „Soče“, bi se moral le čuditi, ko bi ti pustili na miru dr. Antona Gregorčiča, ko so vendar kakor hijene rili celo po grobu pokojnega pesnika Simona Gregorčiča. Volilci! ne verujte nič, prav nič tem obrekovalcem in lažnikom.

Učitelj — liberalen agitator.

Iz Bovškega.

Na bovškem so kolovodje liberalne politike učitelji, ki bi imeli po vesti svoje moči posvečevati šolski mladini, da jo po želji starišev in predpisih svojih predstojnikov izobrazijo, da postanejo otroci koristni udje človeške družbe. A namestu tega najraje zapeljuje nerazsodne svoje poslušalce v liberalno četo. Med njimi se osobito odlikuje s svojim zbadanjem g. nadučitelj iz Čez-Soče, kojemu ni zadosti, da ima pod svojim komandom kot občinski tajnik skoraj vse pomilovanja vredne Čez-Sočane, temveč skuša svoj upliv razširjati tudi na goste iz drugih občin, ki se ustavljajo v neki gostilnici v Bovecu, in jih zbada s črnimi priimki.

Rudarski paznik — liberalen agitator.

Iz Boveca.

Minule dni sem bil v Logu in sem zvedel, da tamošnji c. kr. rudarski paznik navdušuje rudarje za liberalnega kandidata in menda kaže, kakor da bi želel strahovati one rudokope, ki ne bi ž njim potegnili pri volitvi in ne volili liberalca, ki ima v programu svoje stranke razporoko in brezversko šolo. Mož morda se tako obnaša vsled navodila liberalnega komanda iz Gorice ali naših bovških liberalcev. Ali so tisti njegovi predstojniki? Ali kateri drugi gospodje od c. kr. rudarskega ravateljstva v Rablji? Le delajte zdražbo, a žetev bo Vaša. Škodovati vam nečemo, a v svojo korist pustite rudarje pri njih verskem prepričanju. In vi rudarji bodite neustrašeni in ne dajte se zapeljati, bodite možje, vsaj s svojimi žalji si zaslužite, kar se vam plača in ne po milosti g. paznika. Posnemajte naše bovške rudarje, ki se ne dajo komandirati v takih rečeh od rudarskih paznikov, vsaj tudi vaš paznik je le rudarski in ne volilni paznik.

Krasno uspeli shod v Cerknem.

V nedeljo popoldne se je vršil v Cerknem v ponositem „Gospodarskem domu“ krasno uspeli volilni shod „Sloga“, na katerem je bilo zbranih nad 350 mož. Za predsednika je bil izvoljen novaki kurat g. A. bram, nakar je dr. Dermastija iz Gorice v krepkih potezah orisal verski in gospodarski program naše stranke. Drugi govornik je bil kandidat dr. Anton Gregorčič, viharo pozdravljen od zborovalcev. Kandidat je najprvo poročal o svojem delovanju ter začetel program, po katerem hoče v bodoče delovati za svoje volivce. Dejal je: „Vaše potrebe so moj program!“ (Veliko odobravanje). V prvi vrsti bo treba skrbeti, da se izbolsšajo dež. finance. V ta namen je treba, da država prevzame od dežele več bre-

men. Ustanoviti se morajo zavarovalnice proti uimam v deželni ali državni upravi. Vojško breme naj se kmečkemu stanu olajša; in sicer se mora voj. službena doba znižati saj na 2 leti in vojakom-kmečkim sinovom se mora ob času nujnega poljskega dela dovoliti dopust, da bodo lahko pomagali doma in s tem prihranili drage delavske moči. Zborovalci so kandidatu burno pritrdjevali. Nato je govoril vodja Sv. Premrou o bodočem državnem zboru, ki bo stal v znamenju kmečkega vprašanja. Za kmetijstvo je doslej zakonodajstvo premalo skrbelo. Dvigniti bo treba različne panoge kmetijstva, predvsem živinorejo. Neobhodno potrebne kmetijske stanovske zadruge. Skrbeti bo treba, da se bo kmet strokovno izobraževal. Današnje kmetijske šole ne odgovarjajo svojim zahtevam. Ljudsko šolstvo se mora preustrojiti tako, da se bo že v ljudskih razredih kmečkim sinovom vcepljalo veselje in ljubezen do kmetijstva s tem da se jim bo delil tudi praktičen pouk v kmetijstvu. Naša stranka je v prvi vrsti kmečka stranka. Zato naj vsi zavedni kmečki volivci glasujejo za kandidata te stranke, dr. Gregorčiča. (Veliko odobravanje). Predsednik g. A. bram pozivlje zborovalce, ki so za navzočega kandidata naj vzdignejo roke. Kandidatura dr. Gregorčiča je bila soglasno in z velikim navdušenjem sprejeta. Nato je govoril župan g. Kosmač o pomanjkanju prometnih sredstev z ozirom na Cerkljansko. Povdarjal potrebo povzdige živinoreje in spremembe lovskega zakona. Smrt zajcu, ki dela škodo na našem sadnem drevju. G. Gabrijel Bevk je pozival volivce, naj 14. maja vsi grejo na volišče za kmečkega kandidata dr. Gregorčiča, ki je tudi za „Gosp. dom“, v katerem se vrši zborovanje, izposloval izdatno podporo. G. dekan dr. Knavs je povdarjal kandidatovo nesebičnost. Naglašal je, da v doglednem času postane Gorica slovenska in da se to zgodi po zaslugi in nesebičnosti gospoda kandidata. Nato sta še dr. Dermastia in predsednik pozivljala navzoče, naj se vsi do zadnjega udeleže volitev ter tudi pri drugih vstrajno uplivajo, da bo sijajno zmagal naš kandidat dr. Anton Gregorčič. Nato je bil ob nepopisnem navdušenju zaključen sijajni shod.

Za dr. Gregorčiča.

V nedeljo, dne 14. t. m., se je vršil na Kalu pri Bovecu volilni shod za občinarje iz Kala in Koritnice. Ker smo spoznali, da tri naše največje svetinje: našo sveto vero, naš mili slovenski narod in naše kmečke zahteve — najbolj pozna in krepko zagovarja naš vrli kandidat dr. Anton Gregorčič, zato smo navdušeno zaklicali: Živio dr. A. Gregorčič.

V torek zvečer se je vršil na Planini na Cerkljanskem shod volivcev iz Planine. Zbralo se je precej mož. Bilo bi jih še več, če bi bili vsi vedeli za shod. Vodja Premrou je v daljšem govoru opisal kmečki program naše stranke. Bilo je tudi nekaj liberalcev ki so odobravalí naš program. Govorila sta še g. kapl. Hliš in g. Bevk. Može so se soglasno izjavili, da volijo dr. Gregorčiča in ne tolminskega advokata, ki doslej ni naredil zastoj za kmeta niti ene-ga koraka.

14. maj — kmečki praznik!

Iz Bukovega.

Volivci! V nedeljo dne 14. aprila ste čuli program društva „Sloga“, in videli svojega kandidata ter ga pozdravljali z navdušenostjo. Toda pozivljam Vas občani v gestu: „Vse za vero, dom, cesarja!“ da dne 14. maja pridite vsi do zadnjega na volišče, da pokažete nasprotnikom, kar jim gre! Dne 14. maja bodi velik kmečki praznik! Na ta dan se lahko iznebite nebodijih trbah liberalnih pijavk. Na ta dan lahko izkažete raz svojih ram marsikatero težnjo svojega stanu. Na ta dan se lahko izkažete kot pravi možje krščansko-socialnih nazorov; ta dan lahko zapišete v listino zgodovine z zlatimi črkami, ako oddaste svoje glasove krščansko-socialnemu kandidatu. V svesti sem si, da volivci Bukovškega okraja oddaste svoje glasove našem kandidatu dr. Ant. Gregorčiču. Zavedni volivci, agitirajte med svojimi prijatelji in znanci za Gregorčiča in dne 14. maja bode gotovo sijajna zmaga. Liberalci, pokažite se jasno! — Pogledimo si iz oči v oči, in stopimo si nasproti. Kdo bode zmagal? Kvišku dvignimo zastavo v slovenskih barvah s križem v sredi, da jo vsakdo vidi, pa hajdimo v boj za našo stvar! Volivce.

Liberalcem nobene vere!

Iz baške doline.

V nedeljo so imeli liberalci shod v Grahovem, kjer je znani dr. Treo iz Gorice priporočal za poslance dr. Gruntarja iz Tolmina. Še svoj živ dan nismo ničesar slišali, da bi bil ta tolminski

advokat kaj storil za nas kmete; medtem ko je gospod dr. Gregorčič veliko storil za naše kraje. Tako Vam povem, gospod urednik. Liberalci so doslej nas kmete imeli za same butce in tepce. Čeravno kmet, bi bil vseeno vsakdo, ki le količkaj bere, govoril boli pametno kot tisti dr. Treo iz Gorice. Če bodo tega gospoda pošiljali okrog, priporočat Gruntarja, bodo liberalci še tiste izgubili, ki jih imajo. Brali smo po listih, da je ta dr. Treo na shodih po Krasu, ko je vodil okrog kandidata Štreklja, zelo zabavljaj čez gospoda dr. Gregorčiča, da za Kras ni naredil nič, ampak vse le za Tolmino. Ko pa sedaj čez en mesec pride gori k nam, pa nam pridiga, da dr. Gregorčič za gore ni nič storil. Zato se prašamo mi kmetje: Ali se je v enem mesecu spremenila resnica, ali pa so se obrnili možgani v glavi doktor Treota. Vedel sem da liberalcu ni mnogo verjeti, sedaj pa me je dr. Treo prepričal, da liberalcu ni nič verjeti!

Kdor se enkrat zlaže, mu tudi drugič ne verjamemo radi. In liberalnim lažnjivcem naj bi verjel kak kmet, ko vpijejo, da bodo delali za kmeta! Pametnih kmetov ne bodo dobili zase! Dobro vemo, da skrbje le za svoj žep. In ravno, ker je dr. Gruntar liberallec, ga ne bomo volili, ampak dr. Antona Gregorčiča, ki je že dosti storil za nas. Vsi trezni in pametni kmečki možje in fantje, zapišite dne 14. maja na volivni listek: dr. Anton Gregorčič!

Politično sleparstvo.

Volitev čas je za kmeta-trpina lep čas. Visoki gospodje, elegantni mladi inteligenti in frakarji stiskajo ob časn volitev tudi najpriprostejšemu kmetiču prijazno roko, se mu dobričajo, mu obe-tajo, kar si le želi njegovega srca. Ne-kega takega „inteligenta“ sem videl te dni na delu. Sredi Travnika je obdela-val in mamil tri kmetiče iz svetolucijske župnije. Kar plesal je okoli njih! Kako hitro je migal z ustnicami! Iz medenih ust so se mu kar šleve cedile, tako vestno je izpolnjeval svojo dolžnost kot član Gabrščekovega agitacijskega odbora. Videti ta prizor, sem nehoté vzkliknil: O da bi le dolgo trajal ta lepi čas! Po volitvah postaneš ti ubogi kmet itak zopet to, kar si bil: trpin, katerega taki obizani gospodiči navadno niti več ne pogledajo! Ne le posamesni kmet, tudi kmečki stan zadobiva ob času volitev spoštovanje in ugled. Oglejmo si n. pr. Gabrščekovo „narodno-napredno“ stran-ko in nje obnašanje proti kmeta! Pred leti se ni brigala za kmeta. Prejšnji na-čelnik te stranke se je izrazil, da kmetu sploh ni mogoče več pomagati. Za orga-nizacijo kmečkega stanu „se stranka ni brigala, kmeta je tolažila z obljubo, da se loti zboljšanje njegovega stanja, kedar bodo imeli goriški Slovenci večino v deželnem zboru. To je bila tolažba po receptu: čakaj osel, da trava zraste! Ta „ljudska“ stranka ni privoščila na-šemu kmetiču volilne pravice ne za de-želni, ne za državni zbor. Pred leti je govoril v goriškem deželnem zboru te-danji načelnik „narodno-napredne“ stranke proti splošni volilni pravici, češ da je le demagogija, ako se na Goriš-kem zahteva kaj takega, da manjka še predpogojev itd. Enako se je izrazila 1. 1904 tudi „Soča“ in še 1. 1905 je hvali-la dr. A. Tavčarja kot „dalekovidnega politika“, ker je govoril v državnem zboru proti splošni volilni pravici. Ta stranka in nje glasilo „Soča“ je povzdi-gavala v oni dobi v deveta nebesa le razne liberalne trgovce in krčmarje. Obetala jim je ustanovitev trgovske šole, obrtnega muzeja, krčmarskih zadrug, itd. itd. „Mi trgovci in obrtniki“, se je bahal Gabršček v svojem listu, „smo nositelji kulture in omike od pamtvekov.“ S ta-kimi in sličnimi tiradami so se prilizo-vali trgovcem in obrtnikom, ker so upali z njih pomočjo zmagati pri zadnjih vo-litvah za deželni zbor. Ni šlo! Kmečke občine so odločile zmago proti Gabršče-kovi stranki in vsled tega je začela „Soča“ in njeni patroni loviti kmete, da bi dosegli z njih pomočjo svoje ego-istične namene. Zdaj so krčmarji in tr-govci pozabljeni, zdaj doni po „Soči“ slava kmečkemu stanu! Politični sle-parji okoli „Soče“ se štilijo zdaj za naj-večje prijatelje tega stanu in lovijo gla-sove pri našem kmetiču, za katerega se do zdaj niso brigali, kateremu niso pri-voščili niti volilne pravice. Ali jim pojde naš kmet na limanice? Menda ne! Sle-parji bi se mu preveč v pest smejali!

„Soča“ postavljena na laž.

Iz Gabrovice.

Čast naše občine in dosedaj neo-madeževana čast našega dičnega kandi-data gospoda dr. Petra Laharnarja zahteva, da na lažnjivi dopis „Kristjan Pe-ter“ iz Gabrovice v umazani „Soči“

št. 41. z dne 11. t. m. izjavimo resnici na ljubo sledeče:

„Dne 8. decembra 1904. se je res udeležil velespoštovani gospod svetovalec dr. Peter Laharnar sprevoda s kipom Matere Božje po vasi. Grda laž pa je, da je šel gospod svetovalec tik za duhov-ščino „s smodko v roki“. Šel pa je prvi za kipom Matere Božje z veliko svečo v roki. — Sprevod se je imel pomikati tudi skozi bližnjo vas „Coljavo“. Toda ravno takrat je celi dan razsajala ne le pri nas, temuč v celi okolici huda evihta, z dežjem, bliskanjem in grome-njem, kakor se lahko resniceželni ljudje — če nočejo nam verjeti — prepričajo pri hidrografičnem uradu v Trstu. — Sprevod se je izvršil v kljub ugovarjanju razsodnih ljudi le na željo belo obleče-nih deklet, ki so srčno želele „nesti“ Ma-ter Božjo v procesiji, in to po najkrajši poti in v begu. Plačale pa so to pre-držnost posebno v lepo belo obleko oblečene deklice, ki so bile vse premočene. — Zdaj pa menimo, da se ne bo nobe-den spodikal, kakor se nismo tudi mi — razven par pobožnih ženic — kakor piše „Soča“, če se je gospod dr. Laharnar ob takem hudem vremenu in to po zimi 8. decembra po poti pokrtil. Ni bil on sam pokrit temuč tudi več drugih. — To je torej ta edini veliki madež, ki so ga našli na g. dr. Petru Laharnarju nasprot-niki, in ki ga je dosedaj zastoj iskal celi „napredni stab“. — Mi pa se še danes s ponosom spominjamo gospoda dr. La-harnarja, ki je tako neustrašeno nastopil pri naši slovesnosti, res kot „Peter kri-stijan“, kar ni le njemu v veliko čast, temuč je njegova navzočnost jako pov-zdignila našo slovesnost. — In le takega gospoda in nobenega drugega bo izvolila naša vas dne 14. maja za svojega po-slanca z velikansko večino!

V Gabrovici, dne 14. aprila 1907.
France Bandelj, I. podžupan, Jožef Ban-delj, II. podžupan, France Colja in An-ton Švara, občinska odbornika.

Podkupljeni liberalni agitatorji.

S Krasu.

Napredna stranka bi rada kupila Štreklja, kakor kaže. Govori se o nekih kronah, ki naj bi jih Štrekljevi privrženci dobili iz Gorice. Take „glihenge“ pa se ne vršijo brez pijače. Zato se pridno za-liva po nekod s teranom. Vse to pa ne bode izdalo ničesar, kakor k večjemu to, da bi utegnil kdo zaradi tega premišlje-vati svojo iz vina izsrkano navdušenost v ... Obupno, a odkritosrečno se je izra-zil liberallec - strokovnjak v napajanju: „Sedaj je po nas pri volitvah. Dosedaj sem napojil enega in imel sem kar sto mož volivcev. Sedaj pa je treba napajati vsakega posebej in še je nevarnost, da me zaprejo. To so vse naredili klerikalni poslanci. Da bi jo zlodej — še reformo!“ Za danes opozarjamo dotičnike na pa-ragrafa, ki govorita o podkupovanju in pijači. Podkupovanje se kaznuje s stro-gim zaporom enega do šest mesecev, pi-jacea pa z globo od 10 do 200 K. Kazno-vana sta oba: oni, ki podkupa in oni, ki se da podkupiti. Obenem opozarjamo volivce s Krasu in na Vipavskem, naj se ne dajo begati od kakih kričočev in za-peljivcev. Taki, ki krožijo okoli agitirat za Štreklja kakor n. pr. zaupnik goriške trgovsko-obrtne zadruge, mizar Švara iz Gorjanskega, ne brusijo podplatoz zastoj. Vse njihovo besedičenje in prigovarjanje izvira le iz — žepa. Takim pokažite vra-ta! Naš kandidat je dr. Peter Laharnar!

Dopisi.

Iz Tolmina. — Ustanovilo se je tu novo prepotrebno „Društvo v var-stvo zanemarjenih otrok za sod-ni okraj Tolmin“, ki bo imelo na-men po celem sodnem okraju poizvedo-vati po nezakonskih in zakonskih otro-cih, ki so v duševno in telesno zane-marjeni. Ker je v največ slučajih vzrok zanemarjenosti in pokvarjenosti slaba ali celo pohujšljiva okolica, v kateri taki otroci rastejo, — (alkoholizem, bedne gmotne ali npravne razmere, razpori v družini, brezbriznost varuštva itd.) — zato bo društven namen vplivati na so-dišče, da se otroci vzamejo takim stari-šem in varuhom ter se jim priskrbi boljšo vzgojo, ki jih privede nazaj na pravo pot, oziroma jih obvaruje, da ne zaidejo z nje. V to svrhu se bo vporabljal dru-štveni denar.

Članarina znaša na leto 1 K, usta-novnina 25 K. Denar bo pošiljati na društveni odbor v Tolminu.

Smiliti se morajo vsakemu tako za-nemarjeni otroci, prave reve, ki so pri-puščeni samim sebi. Rastejo brez vsake

vzgoje. Zanemarjajo šolo, mrzijo delo; tako postanejo postopači, temu pa je blizu prosjačenje, pijančevanje, tatvina, pri dekletih prostitucija itd. Odrasli po-stanejo človeški družbi nevarni, bili bi pa lahko njeni koristni člani, če bi imeli v otroški dobi dobro vzgojo. Lahko bi postali pridni delavci, skrbni gospodarji in dobre gospodinje. Tako pa tavajo okrog sebi in drugim v nadlego brez vsakega življenskega cilja. Boleti nas mora in oči-tati si moramo, ko beremo koliko so sto-rili drugod proti temu zlu. — Koliko pa pri nas? — Najna potreba je torej, da kaj storimo v prid zanemarjenih otrok in kolikor mogoče preprečimo njih du-ševno in telesno zanemarjenost in pro-palost. Ustanovilo se je v Tolminu v ta dobrodelni namen novo društvo in dolž-nost vsakega je, da priskoči društvu vsaj z majhnim prispevkom na pomoč ter tako pomaga doseči brezdvomno blag namen. Vabijo se vsi, ki se zanimajo za te idejo, na ustanovni občni zbor, na katerem se bo volil odbor. Ustanovni občni zbor se bo vršil dne 2. maja t. l. ob 10. uri do-poldne na c. kr. sodišču v Tolminu.

Pripravljalni odbor.

„Edinost“ molči.

Pred dvema tednoma smo ji zasta-vili nastopna štiri vprašanja: 1.) Ali je od vlade odvisni politični uradnik še od-visen, ako stopi v pokoj? — 2.) Če je, v čem obstoji ta odvisnost? — 3.) Če ni odvisen, kako je mogoče, da bi se sam delal odvisnega, ko stopi iz službe in žrtvuje boljše pokojnino ravno zaradi tega, da bi ne bil odvisen? — 4.) Ali je mogoče in kako je mogoče dokazati, da je aktivni c. kr. potovalni učitelj od vlade neodvisen, upokojeni c. kr. deželni vodni svetnik pa odvisen? — Dva tedna smo čakali odgovora, ali „Edinost“ molči. Molči pa oni, ki noče odgovoriti, ali ne more odgovoriti. Zadržje je navadno. Navadnosti se pa tudi „Edinost“ ne more odtezati. Ona se vedno ponaša s „stvar-nostjo“, no, naša vprašanja so bila pač stvarna. Odgovoru ni treba imenovati nobene osebe, nobenega kandidata. Mi smo „Edinosti“ rekli, da upamo s temi vprašanji iz nje izvabiti nje toli na-glašane „stvarne argumente“. Istočasno (6. t. m.) z našimi vprašanji je naslovila „Edinost“ na nas notico, s katero je re-agirala na dotedanje naše razpravljanje glede kraško-vipavskih kandidatur. Ali povedala nam ni zopet nič novega, vedno se suče v istem kolobaru: „Mi ne bomo odgovarjali na nizkotne napade na naš list. ... Povedali smo svoje mnenje, pod-pri je s stvarnimi argumenti in ostajamo pri tem, kar smo rekli glede Laharnar-jeve kandidature. ...“

To se jako modro in mogočno glasi za onega, ki je površno sledil „Edinosti-nim“ sporočilom o volilnem boju na Krasu in Vipavskem; ali kdor je „Eli-nost“ pazljivo čital, ta se mora s čudenjem vprašati: kje pa so ti stvarni argumenti „Edinosti“? — Kar je doslej stvarnega povedala, je bila le trditev, da je politični uradnik od vlade odvisen. Ta trditev pa ne „stoji“ več glede Lahar-narjeve kandidature, ker ji je dr. Lahar-nar sam izpodbil noge s častno besedo, da se službi odpove, če bo izvoljen. Kdor pa iz službe stopi, ta pretrga — tako pravi menda zdrava pamet — vse vezi, ki so ga delale zaradi službe odvisnega. Situacija „Edinosti“ nasproti Laharnar-jevi kandidaturi se je s to njegovo izjavo popolnoma prevrgla: dr. Laharnar je vrata odprl v katera se je ona zaganjala. Kaj potem? — Mi smo pričakovali, da se „Edinost“ iz boja za g. Štrekelja proti dr. Laharnarju umakne. V prejšnjih ča-sih, ko nam ni bila „Edinost“ še vzela vere v njeno nadstrankarstvo, bi bili pri-čakovali, da tudi popravi krivico, katero je delala dr. Laharnarju, da lojalno pri-zna, da se je treba po izpremenjeni si-tuaciji bati odvisnosti od vlade od Štre-keljeve strani, da ima vrhu tega dr. La-harnar glede sposobnosti in zmožnosti toliko prednosti, da bi bila prava blaz-

nost, hoteti ga primerjati enemu nespo-sobnemu in nezmožnemu Štrekelju. — „Edinost“ je pa to velepomembno izjavo dr. Laharnarja priprosto bagatelizirala, pustila jo na stran, kot bi se ne bila zgodila ter skuša svoje stališče proti dr. Laharnarju (ki je bilo pred izjavo — pra-vično, po izjavi — krivično) ohraniti v navideznosti stvarnega stališča s tem, da kaže na nje, kot nekaj pozitivnega, neo-vrznega ter je hoče nam prodajati kot „stvarne argumente“. Mi se pa v to ne damo, ampak hočemo stvarnih argumen-tov od „Edinosti“ še le imeti na podlagi štirih vprašanj. Potem nam bo še le mo-goče nje stvarne argumente pretehtati.

Darovi.

Za Gregorčičev spomenik.

„Klub Modrijan“ v Tolminu je da-rovao namesto vdeležbe narodnega plesa, kateri so priredile tolminske dame dne 13. aprila t. l. 50 K; prof. Ivan Berbuč in Fran Žnidarski po 10 K namesto vstopnine h Gregorčičevemu večeru v goriški Čitalnici; Stefan Habe, posestnik na Gočah pri Vipavi 4 K; Valentin Batič, kurat na Livku 10 K; Anton Berlot, župnik na Vogrskem 20 K; dr. Ferdinand Terkuč, c. kr. notar v Kanalu 10 K (II. dar); Franjo Žagar v Starem Trgu pri Rakeku 5 K; Ivan Božič, deželni poslanec v Gerovem na Hrvaškem 10 K; Anton Pahor, vikar v Sovodnjah 20 K; Ignacij Leban, župnik v Batujah 20 K; čisti prebitek Gregorčičevega koncerta v goriški Čitalnici 276-13 K.

Preplačila. — Slovenska Čitalnica je imela pri koncertu 14. t. m. čistega do-bička K 276-13. Preplačali so: A. Klančič, župan Podgora 10 K; Benedikt Ponž 10 K; dr. Henrik Tuma 10 K; dr. Fran Kos 9 K; dr. B. Pirk 9 K; Vidmar Josip 9 K; Zajec Vekoslav 6 K; Finžger France 6 K; baron Winkler 5 K; Vodopivec Franc 5 K; Kodrič Franc, kurat 5 K; Križnič Štefan 5 K; Lokar Kristina, Miren 4 K; Šantel Ant. 4 K; Ivančič Jos. 4 K; družina Kodermac, So-vodnje 4 K; Dugar Luka 3-50 K; dr. Ter-kuč, Kanal 3 K; Fon Josip 3 K; Ahaz 2-20 K; Sivec Franc 2 K; Vazzaz, profesor 2 K; Jerkič Ant. 1 K; Pečenko Ant. 1 K; Bežek, ravnatelj 1 K; profesor Zupančič 1 K; Breščak Ant. 1 K; dr. Žigon 1 K; Kokošar, župnik 1 K; dr. Breclj 1 K; Fon Ant. 1 K; Mihel 1 K; profesor Ipavec 1 K; Kaučič I. 1 K; Tomažič — 50 K; Neimenovani 2 K; Ne-imenovani 1-50 K; Neimenovani 1 K; Ne-imenovani — 50 K; Neimenovani 3 K.

Novice.

Gabrijelčičeve zasluge so res iz-redne. Po pravici lahko rečemo, da ni-mamo tako zasluženih kandidajov, o ka-terih bi lahko tako pisali, kakor piše „So-ča“ o svojem Gabrijelčiču. Piše namreč: „Glede na to pravimo, da se je g. Ga-brijelčič kazal vedno odločnega Sloven-ca, da je pisal svoj priimek vedno s strešicami.“

Res, krasne zasluge! „Soča“ nas je popolnoma pobila! Svoj priimek vedno s strešicami pisati to ne zmore vsak. Zato lahko vzkliknemo: „Živijo Ga-brijelčičeve strešice!“

Odločnega Slovenca išče „Soča“ v svojem kandidatu Mihi Gabrijelčiču. Pravio njem, da se v njegovi rodbini go-vori izključno le slovensko ter da ravno kar se tiče rabe slovenščine v uradih, ima več zaslug kakor marsikdo drugi (jako prepričevalno!) in da v priznanje teh zaslug ga je imenovala velika občina na Goriškem svojim „častnim občanom“. — Če že govori „Soča“ o zaslugah Mi-hovih in neve povedati več, potem je to gotovo premalo za kandidata, še manj pa za slovenskega poslanca. Če kdo v družini slovensko govori, je lepo, a da bi se bil gospod kandidat kje drugje ke-daj pokazal odločnega Slovenca, o tem ne ve živa duša nikjer; edino morda v „šlarafilji“, kjer je bil vsekakor njegov najboljši in najprimernejši delokrog. Za take kandidate pa, ki imajo smisel le za pogrnjene mize, pa najsi bodo tudi fa-rovške, se volivci goriške okolice lepo za-hvalijo.

Kdo bi ne jokal, ko čita v zadnji „Soči“ liberalnega kandidata Mihe pa-stirsko pismo do vseh, ki mu verjamejo. Gabršček je 14. t. m. na „shodu“ v Ozeljani slovesno zatrjeval, da je Miha

Cerkno, dne 31. decembra 1906.

Kako bomo volili?

Volivna komisija.

Volitev vodi posebna volivna komisija, ki obstoji iz 7 članov, vendar se pa sme dovoliti, da šteje v občinah, ki nimajo 1000 prebivalcev, volivna komisija le 5 članov. Po navadi je za vsak volivni kraj sestaviti posebno komisijo, le pri obsežnih in zelo obljudenih občinah sme politična oblast odrediti, da se v eni občini ali enem kraju postavi več volivnih komisij (n. pr. v Gorici). V takem slučaju se volivci razdele po abecedi ali pa po okrajih.

Županstvo mora skrbeti, da se volivni komisiji dodeli primeren prostor.

Volivni komisar.

Vsaki volivni komisiji prideli politična oblast in sicer za deželno glavno mesto deželna vlada, za druge kraje pa pristojno okrajno glavarstvo volivnega komisarja.

Ker je po novem volivnem redu vsaka občina volivni kraj in ker bo zato pomanjkovalo drž. upravnih uradnikov, zlasti še, ker se bodo vse volitve vršile na en dan, bo politična oblast morala izbrati tudi druge sposobne osebe za ta posel. Vsakdo je po postavi dolžan prevzeti posel volivnega komisarja, toda le v oni občini, kjer ima volivno pravico, ker bi sicer ne mogel voliti.

Dan volitve sicer ni uradno-prost, tudi redno ne odpade na tak dan šolski pouk, vendar se je zastopnik vlade opetovano izjavil, da se ne sme nikomur kratiti pravica, udeležiti se volitev in za ta čas zapustiti urad ali šolo.

Volivni komisar prideli vsaki volivni komisiji zapisnikarja, ki ima voditi volivni zapisnik in vanj vpisati vse važne dogodke, ki se vrše pri volitvi, zlasti pa vse odločbe, ki jih je sklenila komisija. Postava ne zabranjuje, da bi ne bil kak komisijski član obenem zapisnikar. Po navadi ta posel prevzame občinski tajnik.

Kako se vrši volitev?

S pričetkom ure, ki je določena za izvršitev volitve, nastopi volivna komisija svoje pravno opravilo. Volivni komisar ni član volivne komisije in se tedaj tudi ne sme udeleževati glasovanja v njej. Mora pa med vsem volivnim pravilom skrbeti za to, da se pri volitvi vzdržuje red in mir in da se izpolnjujejo določila volivnega reda; ne sme dopuščati, da bi se imeli na volišču govori za volivce ali se drugače agitiralo na volišču in da bi volivna komisija prestopala svoje področje. Kadar volivni komisar ne more zabraniti protizakonskih odredb ali sklepov volivne komisije, mora svoj ugovor zoper nje izrecno navesti v zapisniku o volitvi.

Takoj ob določeni uri se prične volitev brez ozira na število navzočih volivcev s tem, da se volivna komisija konstituira ali sestavi.

V volivno komisijo pošlje občinski zastop volivnega kraja tri volivce, a volivni komisar določi izmed volivcev v volivnem kraju tudi tri člane volivne komisije. Ako občina nima 1000 prebivalcev, sme obč. zastop izbrati le 2, volivni komisar pa 2 člana. Teh 6 oziroma 4 člani volijo potem z absolutno večino glasov enega člana, ki mora biti volivni upravičenec v volivnem kraju. Kadar se taka večina glasov, to je več kot polovica glasov ne združi na eno ime, tedaj je izvršiti drugo volitev; kadar se tudi pri drugi volitvi ne dobi absolutna večina, tedaj sedmega oziroma petega člana volivne komisije imenuje volivni komisar.

Teh sedem oziroma pet komisijskih članov izvoli potem iz svoje srede predsednika z relativno večino glasov, to je s tem, da se združi največ glasov na eno ime, pa bodisi, da se preseže polovica oddanih glasov, ali da se doseže ali pa tudi ne doseže. Kadar se glasovi enako porazdele (dva kandidata prejmeta po tri glasove, ali trije kandidati prejmo po dva glasa, vsi kandidati prejmo po en glas), razsodi žreb, ki ga vzdigne volivni komisar.

Kadar k volitvi ne pride toliko volivcev, kolikor je potrebnih za to, da se sestavi volivna komisija, tedaj izvrši opravila volivne komisije volivni komisar.

Sestavljena volivna komisija prevzame imenik volivcev, glasovnik in glasovni list (glasovni vpisnik).

Od teh odkaze predsednik en izvod glasovnika zapisnikarju; drug izvod pa enemu članu volivne komisije. Tudi nalogo uradnih glasovnic (druge so neveljavne) ime volivni komisar pri rokah, da na prošnjo izkazanih volivcev izda nove glasovnice namesto izgubljenih ali poškodovanih.

Vsak volivec sme svojo volivno pravico samo osebno izvrševati. Pooblaščenec ali odposlanec je tedaj prepovedano zavrniti.

Glasuje se brez izjeme z glasovnicami. Pri volitvi se smejo uporabljati samo oblastveno izdane glasovnice, drugače je volivni glas neveljaven.

Neposredno pred začetkom glasovanja se mora volivna komisija prepričati o tem, da je za vlaganje glasovnic določena volivna posoda prazna.

Oddajanje glasovnic.

Glasovanje se prične s tem, da člani volivne komisije oddajo svoje glasovnice. Na to oddajo glasovnice volivci. Na volišče se smejo le pripustiti le volivci, ki imajo izkaznice. Ko oddajo svoj glas, se imajo takoj odstraniti iz volivnega prostora. Tudi sme okrajno glavarstvo ali volivni komisar odrediti, da se volivci le posamezno spuste na volišče, če je to potrebno, da se volitev nemoteno izvrši.

Če žele stranke, ki se poganjajo za kandidate, sme okrajno glavarstvo dovoliti, da prisostvuje nekoliko strankinih zaupnikov (in sicer 2 do 5, v večjih mestih do 10) vsemu volivnemu dejanju do razglasitve izida oddaje glasovnic. Take zaupnike morajo stranke pred volitvijo naznaniti okrajnemu glavarstvu, ki izbere izmed njih primerno število upoštevajoč stranke, ki se potegujejo za volitevakega kandidata.

Ti zaupniki nimajo razven pravice ugovarjati, kar velja za vse volivce sploh nobene druge oblasti.

Med volivnim dejanjem so prepovedani nagovori na volivce in drugače volivno agitiranje v volivnem prostoru kakor tudi v poslopju, kjer se vrši volitev in v bližnji okolici, kakor določi politična oblast.

Predsednik volivne komisije prevzame od vsakega volivca glasovnico, ki mu jo ta zganjeno poda, dene vsako posebej neodprto v volivno posodo ter pazi na to, da nihče namesto ene same ne odda več glasovnic.

Vsak volivec mora, oddajaje glasovnico pokazati svojo izkaznico ali legitimacijo.

Da je volivec oddal glasovnico, je zabeležiti v volivnem imeniku poleg volivčega imena v zato določenem razpredelnju, v glasovniku pa je volivec, ki oddado svojo glasovnico, navesti po imenu.

Kadar se pri oddajanju glasov porazdele, ali je oseba, ki odda glas, res volivni upravičenec sam, ravno tako kadar se zoper volivno pravico kake v volivni imenik vpisane osebe ugovarja, mora volivna komisija takoj preden se nadaljuje volitev, razsoditi, je li dotično osebo pripustiti, da odda svoj glas ali ne.

Pri tem odloči večina glasov brez ozira na število glasujočih; predsednik glasuje samo tedaj, kadar se glasovi enako porazdele, ter v takem slučaju razsodi s svojim glasom, rekurz zoper razsodbo volivne komisije ni dopuščen. Zoper volivno pravico kakšne v volivnih imenikih vpisane osebe pa se sme ugovarjati samo tedaj, dokler še ni oddala svojega glasu in samo v toliko, da se trdi, da je oseba od ugotovitve volivnega imenika izgubila volivno pravico. Ugovarja lahko

volivni komisar, vsak član volivne komisije, pa tudi vsak volivec in sicer pismeno ali ustno. V ostalem je volivni imenik neizpodbitna postava za volitev; niti se ne sme — izvzemši zgoraj navedeni izjemni primer — v volivni imenik vpisana oseba zavrniti, da bi ne oddala svojega glasu.

Oddajanje glasov se sklence ob določeni uri. A taki volivci, ki so prišli na volišče, še preden je pretekla določena končna ura, ter so ondi pričujoči, ko se končuje glasovanje, kakor tudi oni, ki čakajo v čakalnici, katero določi komisija, ali neposredno pred voliščem, se ne smejo izključiti od glasovanja.

Kadar nastopijo okoliščine, ki ovirajo začetek, nadaljevanje ali končanje volitve, sme volivna komisija s pritrditvijo volivnega komisarja volitev na prvi prihodnji dan preložiti ali podaljšati. To se mora za volivce razglasiti, tako kakor je v tistem kraju navadno. Kadar se je oddajanje glasov že pričelo, morajo volivna komisija in volivni komisar volivne uradne spise in volivno posodo z glasovnicami, ki so v njej, do nadaljevanja volitve zapečatiti in posebno je skrbeti za to, da se varno shranijo.

Samoumevno pa se je praviloma brez pogoja prizadeti, da se vsa volitev z vsemi svojimi sledečimi stadiji zdržema nadaljuje in še tisti dan dokonča.

Konec volitve.

Ko je volitev končana, kar mora komisijski predsednik naznaniti, se prične takozvani škrutinij, ki je tajen. Volivni prostor se mora zapreti, notri ostanejo le volivni komisar, člani volivne komisije, zapisnikar in oni zaupniki, katerim je dovolilo okrajno glavarstvo prisostvovati vsemu volivnemu dejanju.

Predno se prične šteti glasovi, mora predsednik glasovnice v volivni posodi premešati, nato jih vzeti iz posode in prešteti.

Pri štetju glasov, ki se na to prične, razgane en član volilne komisije vsako glasovnico posebej, jo najprej pregleda, potem pa izroči predsedniku, ki jo glasno prebere, nato pa poda drugim komisijskim članom, da jo pregledajo.

Pri tem pa pišeta dva člana volilne komisije o osebah, ki so prejele glasove, vsak po en glasovni list ali glasovni vpisnik. Oba glasovna lista se morata ujemati med seboj, in podpisati ju morajo vsi udje volilne komisije.

Ima-li glasovnica več nego eno ime, tedaj se je ozirati le na prvo ime.

Glasovi, ki so pripadli osebi, ki je po § 8. izključena, da ne sme biti izvoljena; glasovi, ki se oddajo pod kakimi pogoji ali ki so jim pristavljena naročila za izvoljenca; naposled glasovi, iz katerih ni razločno povzeti, kateri osebi veljajo, niso veljavni in se ne prištevajo oddanim glasovom.

O veljavnosti ali neveljavnosti oddanih glasov razsodi volivna komisija takoj in ne, da bil zoper to dopuščen rekurz.

Kako se pri tem glasuje, o tem veljajo ista določila, ki so že zgoraj navedena lede razsodb o identiteti (pravih osebah) in volilni pravici.

Po končani volitvi podpišejo vsi člani volilne komisije, volilni komisar in zapisnikar sklenjeni zapisnik ter oba glasovnika kakor tudi oba glasovna lista ali vpisnika; kadar jih ne podpišejo vsi člani volilne komisije, je vzrok povedati v volilnem zapisniku.

Vsi volilni uradni spisi se z volilnim imenikom vred denejo v zavitek; pri tem je glasovnice po možnosti nabrati na nit, na vsak način pa jih je ločiti od neveljavnih glasovnic.

Zavitek mora volilna komisija dobro zapečatiti, na ovitku se mora napisati vsebina in zavitek izročiti volilnemu komisarju.

Naznanilo o izidu volitve.

Nato se volilni prostor zopet odpre in predsednik volilne komisije naznani izid volitve.

Volilni komisar odpošlje vse volilne spise volilnemu komisarju, ki je določen za glavno volilno komisijo.

Glavna volivna komisija.

Rezultat izidov vseh posameznih volitevakega volilnega okraja določi glavna volilna komisija, ki se zbere na kraju, katerega določi deželna politična oblast. Ta glavna volilna komisija sestoji iz 7 članov, 3 od teh izbere občinski zastop občine, kjer ima sedež ta komisija 3 pa volilni komisar izmed volivcev tega volilnega kraja, sedmi član se pa voli, kakor pri drugih volilnih komisijah. Predsednik se voli z relativno večino.

Pri določevanju izida posameznih volitev nima razven komisije ter volilnega komisarja nihče dostopa na volišče.

Predsednik glavne volilne komisije razglasi izid volitev, ko se volilni prostor zopet odpre.

Glavni komisiji ni dovoljeno preiskovati postopanje posameznih volilnih komisij, temveč le sestaviti posledke posameznih volitev in o tem sestaviti zapisnik.

Kdo je izvoljen?

Za poslanca je voljen tisti kandidat, ki je dobil več nego polovico vseh oddanih glasov. Če se ni dosegla taka absolutna večina, treba je ožje volitve.

Ožja volitev.

Pri ožji volitvi so veljavni le oni glasovi, ki se oddajo za enega izmed kandidatov, ki sta prišla v ožjo volitev, ker sta dobila relativno največje število glasov. Sme pa voliti vsak volilni upravičenec pri ožji volitvi, čeprav ni volil pri splošni volitvi.

Veljavnost izvolitve.

Voljen je oni, ki prejme več glasov, če pa prejmeta oba kandidata enako število glasov, odločuje žreb, ki ga potegne predsednik volilne komisije, kdo je voljen.

Deželni predsednik ali cesarski namestnik izgotovi volilno potrdilo, ki voljencu da pravico, da pride v poslansko zbornico državnega zbora.

Če načelnik deželne vlade neče izdati volilnega potrdila, češ, da voljenec nima pasivne volilne pravice, se sme nova volitev razpisati le tedaj, če je poslanska zbornica volitev spoznala za neveljavno.

Volilne spise pošlje deželna vlada ministru notranjih zadev, ki jih izroči predsedstvu poslanske zbornice.

Zgodi se lahko, da je kak kandidat voljen v dveh ali več volilnih okrajih. V takem slučaju določa postava, da se mora poslanec najkasneje v osmih dneh potem, ko se je sestavila novovoljena zbornica, izjaviti, kateri mandat hoče sprejeti. Če tega ne stori, odločuje žreb, ki ga potegne predsednik poslanske zbornice v javni seji, za kateri volilni okraj se določi dotični poslanec.

Če je potreba tekom 90 dni po splošnih volitvah kake nadomestne volitve, bodisi, da se voljeni poslanec odpove mandatu, ali umre ali se njegov mandat spozna za neveljavnega, tedaj se porabijo stari volilni imeniki tudi za to volitev.

Poslanska zbornica presoja veljavnost posameznih volitev in mora svojo sodbo skleniti vsaj tekom enega leta po volitvi. Dokler ni spoznala zbornica volitveakega poslanca, ki je dobil volilno potrdilo, za neveljavno, ima voljenec prostor in glas v zbornici.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

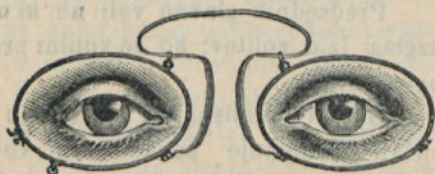

Trst Corso 4 **M. Gál** Gorica Corso Verdi 45

Elastični ovitki

črni ali rdeči za trtne cepiče
I.a vrsta K 25.50 } za kilogram.
II.a vrsta „ 23.50 }
Pošilja se tudi na deželo po poštne povzetju.

Pozor!

Edino naš rojak v Gorici, optikar

I. Primožič,

v ulici Vetturini št. 3

ma veliko zalogo optičnih izdelkov, kakor: Raznovrstna očala, zlata in iz nikla, stekla iz kristala, v vseh številkah. V zalogi ima razne toplotne, daljnogledne, barometre, mikroskopske, vage za vino, za žganje, za špirite, livele za zidarje, mizarje po najnižji ceni.

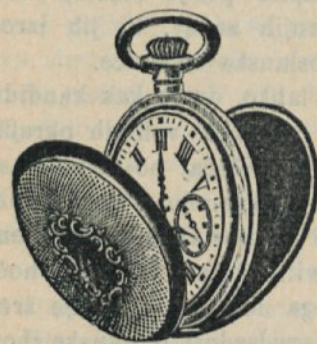
Izvršuje vsakovrstne poprave in iste dostavlja na dom.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospodarska ulica št. 25

prilaga častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljinske prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Goldin ark. rem. ura, sistem „Rokopfi“

tom in kazali, v kamnih vrteče se švicarsko ankično urno kolesje za

K 9.50

pošilja po poštne povzetju tovarna ur

Heinrich Weiss,

Dunaj XIV/3, Sechshausstrasse 514.

Prodajalna

z mešanim blagom se prodaja, oziroma dá v najem. Pojasnila: A. Casagrande v Ajdovščini.

Pristno le z imenom „Schicht“ (varstvena znamka jelen) ne škoduje perilu

Prilani denar, čas in delo.

Prilani trud in delo, koristi tedaj tudi zdravju.

Pri perilu malo časa

Jaz potratim le.

Milo Schichtovo s jelenom,

Madeže odpravi vse.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori, na ogln novega železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnice itd.

Anton Ivanov Pečenko

Gorica

prilaga svojo veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; plzenskega piva »prazdroj« iz sloveče češke »Mešanske« vovarne, in domačega

steklenicah, kojega pristnost se jamca.

Zaloga ledu katerega se oddaja le na debelo po 50 kg naprej

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna. M M M M M

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šol. Doma“!

Ant. Obidič

čevljar

v Semeniški ulici 1 v Gorici

prilaga se za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Naznanilo.

Podpisani si usojam naznanjati, da sem prevzel gostilno

„Triglav“

(prej pri „Žagarju“) na Pokopališki cesti (Via Campo santo).

Prilaga se svojim rojakem v mestu in na deželi za obilen obisk. Jamčim za dobro postrežbo. S spoštovanjem

Franc Ciber.

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in pozlatar Gorici ulica Morelli 12

odlikovan z zlato svetinjo

se prilaga vsem čč. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

Goriški Slovenci!

O dnevnih dogodkih ste najhitreje in najbolje poučeni po dnevniku

„SLOVENEČ“.

„SLOVENEČ“ je najboljši slovenski dnevnik! „SLOVENEČ“ ima poleg veleznanimivih novic vedno tudi najzanimivejše podlistke.

„SLOVENEČ“ se prodaja v Gorici: P. Krebelj, trafikant v Kapucinski ulici. J. Schwarz, trafikant v Solski ulici. Iv. Howanski, trafikant riva Corno. G. Kodrič, trafikant via Teatro. Ter. Leban, trak. pri ljudskem vrtu. T. Marek, drž. kolodvor. Schelzer juž. kolodvor.

VIR ZDRVJA

so alkohola proste pijače, med katerimi so nedosežni spomočjo

Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni,

(malinov, limonov, jagodni, češnjev in marelični okus)

ŠUMEČA LIMONADA.

Na leto se porabi do 40 milj. komadov.

Prvo češko delniško društvo za orient. sladkorno blago in čokolado praj A. Maršner, Kraljevi Vinogradi.

Glavno zastopstvo: Dunaj VI., Teobaldgasse št. 4 blizu Naschmark.

Centralna posojilnica

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Posojuje svojim članom od 1. novembra 1905 na mesečna odplačila v petih letih

in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestmi vred, za vsakih 100 K glavnice 2 K na mesec.

Posojuje svojim članom od 1. januarja 1907

na menice po 6⁰/₁₀, na vknjižbo po 5¹/₂⁰/₁₀

Obrestna mera za hranilne vloge je nespremenjena.

Dobri tkalci in tkalke

kakor tudi delavei in delavke za predilnico se takoj sprejmejo z dobrim zaslužkom pri domači delniški družbi za predenje in tkanje v Dugaresi (Ogersko.)